

NÉPNEMVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a *SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT* Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egy ivnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő

Egyéb hirdetéseknek:

egész oldal ... kor. 32 — negyed oldal ... kor. 8 —
fél oldal ... " 16 — nyolczad oldal " 4 —

A díjak előre behűlendőek a Szent-István-Társulathoz.

Külön tantervet az osztatlan népiskolának!

Sok okom lett volna az úgynevezett *egységes tanterv* gondolatának nyilvános tárgyalása óta a kérdéshez eddig is hozzászólni; hogy csak most teszem, ennek is sok oka van.

Mi katolikusok e téren bizonyos tekintetben befejezett dolgok előtt állunk: a tanterv-revizio alkalmával úgy szólván az egész hazai kath. tanítói közvélemény — részint közvetlenül, részint a hatóságok útján — az osztatlan iskolák számára készitendő külön tanterv mellett foglalt állást, de nem utasította vissza, sőt magáévá tette ezt a nmélt. püspöki kar. Hiszen az 1876-ban közreboocsátott laborátum általános óraterveiben egyenes utasítás van az osztatlan és részben osztott iskolák tananyagának az osztott iskolákéval való külön *elrendezése* vonatkozásig. Ezek tehát befejezett tények, s bizonyos tekintetben megállapodások.

Mióta azonban katolikus részről is hangok kezdenek emelkedni az «egységes» tanterv mellett: s mióta a kalocsavidéki r. k. tanítóegyesület e kérdés országos megbeszélését provokálta legutóbbi közgyűlésében: azt hiszem szükséges s így nem végzek hiábavaló munkát, hogy e kérdést a mi részünkről is a nyilvánosság elé viszem, s ez alapon komoly megbeszélés tárgyává tesszük.

Egyenesen tételem hebizonyítására törekedvén, nem fogok külön-külön vonatkozásokat tenni az egyes, fölmerült ellenvéleményekre; de úgy vezetem a fejtegetéseimet, hogy mindezen kérdések előkerülvén, megvilágíthatnak.

I.

Minden tervnél fontos a *cél*, a miért tervelünk; az *anyag*, a mivel a kitüzött cél elérni akarjuk; s az *anyag elrendezése*, a mi a cél minél tökéletesebb elérésére segít. Ezentúl aztán igen sokszor döntő befolyással vannak az építkezési, talaji stb. viszonyok és körülmények. A népiskolák tantervénél tehát fontos a népiskolák célja; a tan-

anyag, melylyel a cél elérni akarjuk és a tananyag oly módon való elrendezése, hogy a kitüzött cél minél tökéletesebben elérhessük. Aztán igen sokszor döntő befolyással vannak az iskolázatási stb. viszonyok és körülmények.

Hogy a népiskola célját minél hozzáférhetőlenebbül meghatározhatjuk, jó lesz először a nevelés- és oktatás közös és legáltalánosabb célját definiálnunk. A nevelés-oktatás mindazon testi és lelki, általános, erkölcsi értékkü javakat akarja átültetni, átszarmaztatni a következő nemzedék birtokába, a mely javak a nemzetet föntartani és boldoggá tenni segítettek és segítenek s a melyek az ideig tartó boldogságon kívül az örök boldogság elnyerésére is képesítenek, hogy a következő nemzedék is helyet tudjon foglalni abban az erkölcsi társadalomban, a melyben született és elni lesz hivatva s hogy a földi boldogulásán kívül az örök boldogságot is elnyerhesse.

Mit oldhat meg ebből a népiskola? A népiskolának az a föladata, hogy ezekből a javakból azokkal ruhazza föl az ő növendékeit, a mikre *minden embernek egyaránt szüksége van*. Tehát a népiskola oda kell hogy törekedjék, hogy növendékei mindazt elsajátítsák, a mire egyaránt szüksége van a fiatalnak és az öregnek, a szegénynek és a gazdagnak, a napszámosnak és a koldusnak, a földmivesnek és az iparosnak, a hivatalosnak és más szellemi pályákon működőknek, a kereskedőnek és nagybirtokosnak, a főurnak, a miniszternek úgy, mint a királynak. Ez az anyag pedig a következő: Vallás-erkölcs; józan ész; jóra, szépre, nemesre, igazra irányuló törekvés; vidám kedély; vidám kedély; testi erő, egészség és munkakedv. E mellett a következő tudományok és ügyességek elemei: hit- és erkölestan, írás, olvasás és számolás; nyelvtan, fogalmazás; földrajz, történelem és alkotmánytan; természet-tudományok, gazdaság- és egészségtan; ének, rajzolás, játék-torna.

Minél tökéletesebben átszarmaztatja e javakat a népiskola az ő növendékeinek a birtokába.

tehat minél inkább elterjednek e javak a nép között, annál boldogabb a nemzet, s annál biztosabban érik el az emberek örök boldogságukat. Az ilyen nép Istenét, hazáját el nem hagyja: az ilyen nép között nagyobb tért foglal a jólet, míg a nyomorúság mindig jobban és jobban háttérbe szorul: az ilyen nemzet tagjai között jobban megosztanak az egyes hivatásnemek, tehát könnyebb a megelhetés, nagyobb a törvények tisztelete, tökéletesebb az engedelmisség és érintetlenebb a tekintély: szellemileg közelebb jutnak egymáshoz a különféle osztályok, egymást megértik, s minél jobban megértik egymást, annál nagyobb az egymás iránt való kölcsönös bizalom: s annál kevésbé támaszthatók a különféle osztály-harezok, annál kevésbé fog fölülni a szegényebb és alsóbb néposztály különféle furfangos csábítgatásoknak, társadalomfölgörgető eszméknek.

Szándékosan elcsitettem ki emnyire a csel hatását, mert jelezni akarom, hogy teljes tudatában vagyok az iskola feladatának, és egész tisztán látom a tananyag kiválasztása kérdésének nagy horderejét. Egész lelkemből meg vagyok győződve, hogy a népiskolai tananyag megosztása szeremesétlenség a nemzetre és az egyenre: tehát a tantérv tananyagának mekkorúsága körül forgó vitát a nemzet életének egyik igen-igen fontos szerve épességét érintő küzdelemként ismerem el.

Dreiszigler Ferencz.

(Folytatása következik.)

Iskolaváltoztatás.

Igy a tanév eleje táján aktualis ez a téma. Most egyéb is aktualissá teszi: egy kis önérzetes átgrondolása a magyar kath. tanítóság szép és magasztos ünnepségének, elismerése annak a sokszor kigunyolt, lenézett testületnek, mely a századvegi ingatag közfölgörgetés, vallástalan szabadelvűség mellett is megmaradt annak, a mi cselje volt öserebetétől kezdve: tanítója a világi és egyházi tudományoknak, nevelője a kifogástalan embereknek, nemcsak emberek, de Isten előtt is. Ez a magyar kath. tanítóság.

Manapság, különösen a középosztályok gyermekei, itt-ott föltünően kerülnek a kath. elemi iskolákat, inkább más keresztény felekezetek, vagy a zsidók iskoláit keresik föl, szülők határozott meggyőződése következtében. S miben áll ez a meggyőződés? Abban, hogy az ő téves fölgörgetésük szerint a kath. iskolák nem állanak azon a nyomon, mint más felekezetek iskolái, hogy ott legfőbb súlyt fektetnek a hittani tárgyra, a ministrálás megtanulására s csak azután következnek a többi tárgyak. Szerintük maga a kath. tanító, ha egyébként lelkiismeretes vagy tehetséges volna is, sem tehet az iskola elmaradottságáról, mert nem intézkedik semmiben, szava nincs semmihez, önállósága nincs soha. Nem egyéb az ő naiv szemükben, mint játékszer, vagy ha munkáról van szó, eszköz a papok kezében, kik lenéznek, parancsolnak neki és szubordinált

engedelmisséget kívánnak tőle. Meggyőződésük még az is, hogy előléptetésnek vélik a tanító állami iskolába történő kinevezését.

Nem akarok most a meghurcolt iskolák leszállított nívójának fölemeléséért érvelni, tehetem azt meg máskor, utóbb is, inkább a kath. tanítók tekintélyét akarom szóba hozni.

Egyenlő képesítés mellett, mint az a tanítóságnál megvan, szinte megmosolyogni való ez a dolog, de érzem mégis, hogy szükség van rá.

Tudom, ismerem a közvéleményt, a mely ítel a nélkül, hogy a dolog mélyre hatolna, a mely nem ismeri azt a szelidséget, a mely jellemzi, összetartja, behálózza a kath. egyházat, a mely kölcsönös tiszteletet, békeséget eredményez a kath. papság és tanítóság között. Ezt nem is ismerheti, mert ha ismerne, nem magyarázná a tanítóságnak a papsággal szemben tanusított tiszteletét meghunyászkodásnak, a papság szelid intézkedéseit basázkodásnak és nem szubordinációnak tartana ez összefüggést a tanítóság részéről, hanem követését ebben is az egyház tanainak, föntartását a jóviszonynak, mely sem az állami, sem a más felekezeti iskolákban nem található föl oly mértékben, mint épen a kath. iskolák tanítói és papjai között.

Egyik ismertebb tanügyi lapunkban mostanában írtak róla, milyen békés viszonyok uralkodnak az állami iskolák tanítói és némely tanfölgörgető között. Az egész vitaközésközéből csak a tanfölgörgető úr szavait czitáljuk: «A tanító nem tisztviselő: a tanítónak nincs rangja; kár azzal a népséggel szóba állani». Ezt egy állami tanfölgörgető mondta, ki hívatva volna a tanítóság tekintélyét védeni, emelni, megállapítani.

Mikor a kath. tanítóság ez évi ünnepségén a kegyelmes miniszter az ünneplők deputációját fogadta, a szónok, a védnök-elnök, a magyar püspöki kar nevében elnöklő püspök így kezdte beszédét: «Kegyelmes Uram! Kartársaim, a magy. kath. tanítók nevében stb.»

Ezt egy kath. pap, egy főpásztor, egy püspök, egy val. belső titkos tanácsos, egy iskolaföntartó mondta, ki bátran kezdhetne volna így is: «Kegyelmes Uram! Alattvalóim, vagy alárendeltjeim képviselőjében». Vagy mit tudom én hogyan. És a ki nem így kezdte beszédét, hanem *kartársaimnak* nevezte a tanítót, nem volt kisebb ember, mint dr. Hornig Károly br., Veszprém nagynevű püspöke.

Ez a két nyilatkozat így egymás mellett elég érthetően beszél. Talán semmit sem kellene hozzá tennem. De teszek, mert bátran hivatkozhatom arra a hatalmas, erős, lényeges testületre, mely ezt a nevet viseli: *magy. kath. tanítóság*, a mely épen megnyilatkozásában, erejében mutatta meg életrevalóságát, szükségességét és önállóságát és a mely egyhamar meg fogja mutatni, hogy tekintélyben nem is volt, nem is lesz, nincs is a többi mögött, sőt erőkifejtésben előtte áll, míg egyházával szoros kapcsolatban működik.

Mézes János.

Dr. Eben számgépe.

A legközelebbi multban rossz idők jártak a számgépekre.

Az orosz számgép ellenkezik a számrendszerezéssel, az arab szerkezetűek pedig nem bírtak többet szemléltetni az írásnál. Azért sokan a párizsiekhez fordultak, melyek legalább olcsóbbak a számgépeknél.

Egy honfitársunknak lett föntartva oly számgép megállapítása, mely csak a helyrendszer multjával avulhat el, azt pedig egyelőre nem féltjük a mulandóságtól.

Dr. Eben, vác-emi. pap oly készüléket szerkesztett, mely a lehetőség korlátai közt minden igénynek megfelel. Egyszerű, zárt és tartós szerkezetű, rendkívül könnyen kezelhető: a legalkalmasabb és gyakorlatibb számtestekkel (péntekekkel) szemlélteti a számokat és pedig a tizes helyrendszernek megfelelően 9-et egy-egy értékhelyen; váltoján szemlélteti a fej tiszta számait s ez által híven utánozza elemi működését és mutatja a gyermeknek, mit kell gondolnia számolás közben. A váltó alkalmazása által szoros különbséget tesz kezdettől fogva a tizes sokaság (X) és tizes egység (10) közt; mit nálunk csak a felső osztályokban szokás hangoztatni, holott ez alapja az értelmes számolásnak; váltás nélkül számrendszerünk értelmében sem számlálni, sem összeadni, sem szorozni nem lehet.

Természetes tehát, hogy elfogulatlan szakemberek csakhamar fölismerték e taneszköz kiválóságát. Bertalan Vincze már '97-ben (Népszav., 340. l.) sürgeti annak behozatalát minden iskolában; s a mit Dr. Beke a mill. kiállításon a Néptan. Lapjában írt («elmés találmány»), azt most párisi, berlini, bécsi kép. tanárok megismertették («invention ingenieuse», «geistreicher Apparat»), sőt az utóbbi (Gloning) «elmés módszer» nevezte a szerzőt.

Ez körülmények közt érdekes Pestabozzi hazájának véleményét is hallanunk.

A svájci orsz. tanszer-muzeum igazgatója egy példányt kér a szerzőtől az intézet számára: t. évi okt. 14-én kelt levelében egyebek közt azt olvassuk: «Alkalmunk volt személyesen megvizsgálni az Ön által föltalált készüléket: s fölismervén (apprécié) annak előnyeit, meg vagyunk győződve, hogy mindazon szakemberek helyeslését kivívja, a kik azt mint mi, tanulmányozhatták az 1900-ki kiállítás magyar osztályában. — Ha Ön kegyeskedik nekünk egy példányt küldeni, ígérjük, hogy annak iskolánkban való meghonosítása érdekében minden lehetőt megteszünk».

Ezeket olvasván, keveseljük a kitüntetésül nyert «ezüst érmet», melyet különben megarányoz azon körülmény, hogy nem is szerző, hanem a kormány állítja azt ki s hogy a számgépnek közt ez volt az egyetlen, melyet jutalomra érdemesítettek.

E.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A «Jászó-tornai esp. tanítókör» t. tagjaihoz. Mult tavaszi gyűlésünk határozata és fötiszteendő Holozmann Zsigmond torna-kerületi esperes úrral történt megállapodás folytán, ez őszi gyűlésünket jövő november hó 7. napján, reggel 9 órákor kezdve, Széglőre tartjuk meg; a mire a fötisz. plébános s a n. t. alapító, tiszteletbeli, pártoló és rendes tag urakat s a tanügy iránt érdeklődőket van szerencsem meghívni. A gyűlést megelőzi reggeli 8 órákor Veni Sancte és szentmise. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitás. — 2. Gyakorlati tanítás: «a métermérték tüzetes megismertetése az elemi népiskolában.» Előadó: Lelöczky István. — 3. A növendékek elbocsátása után, a gy. tanítás bemutatott módszere felett való eszmecsere. — 4. A pénztárosok jelentései s ezek kapcsán úgy a hátralekös, mint a folyó évi tagsági díjaknak befizetése; mely ezből a gyűlés 10 perezeire feltűzgesztetik. — 5. A tavaszi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. — 6. Folyó ügyek. — 7. Ertekezés: «A fogalmazás anyaga és módszere az elemi népiskola. IV—VI. osztályban.» Előadó: Somsák János. — 8. Az értekezés irányelvei fölött való eszmecsere. — 9. Az ez évi munkák bicólatának felolvasása. — 10. A jövő tavaszi gyűlés helye és idejének meghatározása s az előre bejelentendő értekezések és gyak. tanítások előjegyzése. — 11. Indítványok. — 12. Tisztújítás. — Kedvező idő esetén a délutáni órákban kirándulás Szádvarba. A midőn a t. Tagtárs urakat kérem, hogy ezen gyűlésünkön teljes számban jelenjenek meg; hazafias tisztelettel vagyok: Jászón, 1900. október 24-én. Tóth Géza, körelnök.

Tanítógyűlés. A kalocsai-cidőki rón. kath. tanítóegylet t. é. október 11-én tartotta rendes évi közgyűlést, melyen közel 100 tanító jelent meg. A közgyűlést 9 órákor Veni Sancte előzte meg, utána 9 órákor a Katholikus Kör dísztermében Mayer Béla v. püspök, főtanfőügyelő, az egylet díszelnöke, a nála megszokott okesszólással nyitotta meg a közgyűlést. Ömeltősága megemlékezett Császka érsek úr önmagyméltósága 50 éves jubileumáról, mely alkalommal az egylet táviratilag üdvözölte a kegyes főpásztort; ezután az egylet kiváló büszkeségének, b. em. Mócsy Antal enlékének adózott. Remek beszédét azzal zárta: hogy Mócsy gyászba borult családjához küldöttség menesztessék, mely az egylet részvétét tolmácsolja. A küldöttség Mayer ömeltősága vezetése alatt Dzsámich Márton és Deák Imre tanítók megjelentek az özvegynél, ki meghatottan mondott köszönetet a tanító-egylet részvéteért s köszönő szavai ekképp fejezte be: «Ha van valami, mi mérhetetlen fájdalommat enyhíteni képes, úgy a tanító-egylet ezen öszinte részvéte az». Egyben elhatározottat, hogy b. Mócsy Antalnak közadakozás útján méltó emléket állítsanak. Ömeltősága remek beszéde után dr. Povischil Richárd elnök, t. kanonok vette át a közgyűlés vezetését. Először köszönetet mondott ömeltőségének a szép beszédért, ezután a kütűzött tétel megvitatására került a sor. A tétel következő volt: «Kell-e külön tanterv az osztatlan népiskolák számára: ha igen, miként alkalmazandó a váltakozó párhuzamos tanmenet az osztatlan népiskolák tantervének megállapításában?» Hozzászólottak: Szántiás Balázs, Sikray-Kalmár Imre, Homoky István, Salamon Béla, Tomesich, Péntek, Dreisziger Ferenc és Petrovácz József. Mindmennyi oda nyilatkozott, hogy igenis kell az osztatlan népiskola számára külön tanterv. Ezen tétel megvitatása után a jövő közgyűlésre tüzetett ki pályatétel, mely után a felköszönt Pöchy István egyl. pénztáros helyébe Fekete Lajos kalocsai tanító lon megválasztva. Az elhunyt Mócsy helyére választmányi tagnak Dreisziger Ferenc, a Tanítókháza bizottságába pedig Boromisza István t. kanonok választattak meg. — Pető Mihály könyvtárnok a könyvtár állapotáról tön jelentést. — Az elnök köszönő szavai után a közgyűlés véget ért, melyre társas ebéd következett, hol, mint más alkalommal is, a felköszöntök nem maradtak el. Povischil Richárd elnök a pápára és királyra, Varga Endre Császka érsekre, Michler Ferenc a közoktatási

miniszterre, Salamon Béla Mayer püspökre, Winter Pál a főkapitánra, Deák Imre Povichil élnökre, Kurez Adolf a Kath. Kör nevében a tanítókra, Beraner József a kör elnökre, Fittler Ferenczre, Sikray-Kolmár Imre a férfi- és nőképző tanári karára, Petrovácz József a tanítóokra és Pechy István Virág István iers. iskolafelügyelőre emelték poharat. *Deák Imre*, egyli jegyző.

Tanítógyűlés. Az *Ersekújvárcikkeli római kath. népnevelők egyesülete* 1896. szeptember hó 26-án tartotta meg kettős közgyűlését Ersekújváron. Emlékezetes szép napja volt ezen nap Ersekújvárvidéke tanítósgának. Ezen napon örömdetesen tapasztaltuk a vidék társadalmának jóakarati meleg érdeklődését a tanítók ügyei iránt. A kereszténységnek hazánkban való 900 éves fennállását ünnepelte az egyesület ezen a napon. A dél-éleli ünnepélyes istentisztelet után a díszes vendégsereggel a városi vendéglő dísztermébe vonult a tanítósg. A városi tanács, dén érdemfűs polgármesterével is megisztelte a közgyűlést megjelenésével. A díszgyűlést *Szent Károly* bajcsi esperes nyitotta meg az egyesület tiszteletbeli elnökhelyettese nevében. A Himnusz elénekése után *Morray Lipót* zsigárdi esperes halhas, lelkes alkalmi beszédet mondott. *Márczell József* soranyi tanító új kitérő szavazata után a díszgyűlés a Szózat elnökölésével befejezést nyert. A díszgyűlés után Kukán Imre, Ersekújvár érdemfűs polgármestere, szíves szavakkal üdvözölte a tanítóegyesület Ersekújvár városa nevében. Utána *Szentgyörgyi Ferenc* messói tanító adta át Nyitra vármegye kir. tanfelügyelőjének üdvözlését. *Péter József*, az egyesület elnöke, miután meleg szavakkal megköszönte volt az üdvözlést, a rendes közgyűlést megnyitotta. Megnyitó beszédjében a ker. tanügy régi ócsóságának méltatása után a kath. népiskolák jelen helyzetét vázolta. Nagyon világos szavakkal jelezte, hogy a kath. népiskolák zömének válságos helyzetének szegénységük és elhagyatottságuk az oka. Tudatta a közgyűléssel, hogy az egyesületnek azon tiszteletteljes feladatára, melyet a kath. tanítók parancsának a törvény szerint való kiszolgáltatása és a pereni kántortanítói javadalom megvédése tárgyában a múlt évi közgyűlés határozata következtében az egyházi főhatósághoz fölterjesztett, *előrel nem ment az egyesület*. Lehes szavakkal buzdította a tanítókat, hogy mindazonáltal ne vegyen rajtuk erőt az elhagyatottság érzete, hanem bejussanak ker. tanítói és nevelői kötelességük és hivatásukat buzgalommal és lelkesedéssel, hiszen majd jönni fog, ha jönni kell, egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez mindnyájunk ajkára. — Az elnök, pénztáros, könyvtáros, a Kath. tanítók orsz. bizottsága képviselőjének jelentései után Kündö Károly volt tarkasdi kántortanító, jelenleg esztergomi t. központozati gyakorlóiskola tanítója értekezett a mála megszokott alapossggá az iskolaszéki és gondnoksági intézményről. A nagy figyelemmel hallgatott értekezés után a közgyűlés kimondta, hogy: az iskolaszéki és gondnoksági intézmény eltörlését nem kívánja, mert reá szükség van: de hatáskörének eskis az iskola külső ügyeire való szorítását, — népoktatásunk emelésé szempontjából — mellőzhetlen követelménynek tartja. Az iskola belételeire vonatkozó minden intézkedés szaktudást kíván s ez eskis oklevéles tanítók által teljesítendő, szakfőügyeletre bizassá s vele a tanítók előléptetésének kérdése is megoldandó. — A közgyűlés, miután tárgysorozatát lelkes hangulatban tárgyalta volt, befejezést nyert. — Délután 2 órakor a díszes vendégsereg és az egyesület tagjai a közbedéhez ültek, mely kedélyes hangulathoz folyt le, előkészítve az este 7 órakor kezdődő fényes ének-zeneestély és táncmulatság hangulatát, mely az emlékezetes napnak koronájává lön. Ezen fényesen sikerült ének- és zeneestély — az ersekújvári dalgyűlet és az ersekújvári minden szépért és jóért lelkesedni tudó úrhölgyei és uraiak szíves közreműködésével — a tanítók háza javára 130 korona tiszta jövedelmet hozott, mely a városi helyi kör által szerzett 150 koronához hozzácsatolva es 400 koronává kiegészítve, az egyesületnek alapító tagsági díját fogja képezni a *Tanítók Házában*. Tudósítá

som befejezésül és követendő példaul ide jegyzem meg, hogy *Péter József*, az egyesület tevékeny, buzgó elnöke két év alatt a Tanítók Háza javára színeladások és táncmulatságos rendezésével 546 koronát szerzett. **H. A. Tanítógyűlés.** Az *alsó-hevesi esperes-kerület tanítói közgyűlése* 1896. október 11-én ment végbe *Hevesen Puchlen Kázmér* alesperes, a kör érdemében gazdag elnöke, megnyitójában lendületes szavakkal emlékezett meg a kilencszázötves keresztény Magyarországról s mindazokról az ünnepélyekről, a melyeket a magyar katolikusok Esztergomban, Egerben, később Budán és az országnak úgyszólván minden részén rendeztek, ennek a nagy és magasztos évfordulónak emlékezetére. Inaszerű fölhászban kért áldást a nemzetre, letűnt nagyjainkra és mindazokra, kik a keresztény katolikus vallás terjesztésében és megújításában résztvettek. Leikére kötötte a járáskör tagjainak, hogy szent Istvánról, a magyar katolikus tanítók buzgó példányképeiről gyakran emlékezzenek meg iskoláikban, hogy ismertessék meg növendékeikkel az apostoli kettős keresztet, a szent koronát s azt a lobogót, a melyre a bold. Szűz kepe van festve. Hintegessék szeretettel az Isten főszéges személye iránti hátfartalan ragaszkodás, a hazafiság, a királyhűség termékenyül magvait a tanítványok között. A nagy tetszéssel fogadott gyönyörű megnyitó beszéd után az új tagok bemutatása következett s aztán *Bagi Imre* hevesi tanító, a kör jegyzője olvasta föl a múlt ülés jegyzőkönyvét. Minthogy a jegyzőkönyvön kifogásolói valót nem talált senki, a beérkezett dolgozatok fölolvására került a sor. Először: *Várallyai József* kis-köréi tanítónak «A házi és családi nevelésről írott munkája, aztán: *Török Antal* ugyanottani kántortanítónak «Miképen tanítsunk a hit- és erkölcs-tan a népiskolában?» című dolgozata és *Szabó István* szintén kis-köréi tanítónak «A földrajz tanításának czélja» című értekezése olvastatott föl. Majd *Enkes János* bozonádi plébános ült a fölolvás asztalhoz és «A keresztény irányú szociális tevékenységről, nevezetesen a szövetkezetek fölkarolásáról» című terjedelmes és nagy tudással megírt értekezését mutatta be a kör tagjainak. Az értekezések külön-külön érdekes és tanulságos eszmécsere tárgyat képeztek. A vita lecsillapultával a járáskör a dolgozatok íróinak egyenkint és összevéve jegyzőkönyvileg elismerését és hálás köszönetét nyilvánította. Néhány kisebb jelentőségű ügy előterjesztése és tudomásul vétele után az indítványokra került a sor. Ezek közt figyelemreméltó *Gyenes Pál* pélyi plébánosé *Mócsy Antal* emlékének jegyzőkönyvi megörökítése és az emlékére állítandó szobor költségeire a kör keléleiben történendő pénzbeli gyűjtése tárgyában. A kör gyűlése csak önmagát tisztelte meg, a midőn ezt az indítványt egyhangulag magáévá tette. A fölállítandó emlékmű javára tekintélyes összeg gyűlt be. A gyűlést követő banketten *Puchlen Kázmér* alesperes dr. Samassa József úr Onagyméltóságára, *Gyenes Pál* plébános az alesperesre írtette poharat. Ezután tósztot tósztl követett. Felköszöntöttek a magyar kath. papságot, az alsó hevesi tanítói járáskör tagjait. Poharat emeltek a kartársi szeretetre, összetartásra: a jelenlevő hölgyekre stb. *Veverán Lajos* erdőtelki tanító az Egerben létesítendő tanítók háza ügyét ajánlotta a kartársak figyelmébe és meleg pártolásába. Ismertette *Dobópolcskúiné Enkes Kornélia* hevesi tanítónőnek azt a szándékát, hogy ennek a közös és szent ügynek a javára hajlandó Hevesen fölolvással egybekötött hangversenyt rendezni, ha a kartársak részéről kellő támogatásban részesül. A lelkes hangulathoz és éljenzésből, mely ezt az előterjesztést követte, tudósító méltán következtetheti, hogy ennek a hangversenynek úgy erkölcsileg, mint anyagilag szép sikere lesz. Közli: *Veverán Lajos*.

Meghívó. A «Szombathelyi-egyházmezei római kath. tanító egyesület» zala-egerszegi esperesi köre 6-zi gyűlést november 8-án Andrásnádán d. e. 10 órakor tartja, melyre a körbeli rendes és pártoló tagokat, úgyszintén az érdeklődő tanügybarátokat is tisztelettel meghívom. A szentévi emlékére a rendes ülés előtt elénekeljük a

Szózatot, gyűlés végén a Himnuszt. Tárgysorozat: 1. Gyakorlati előadás egy olvasmánykezelésből, tartja: Újlaki Ferencz andráshidai tagtárs. 2. Virágt Irén sójtöri tanítónő gyakorlati előadása a tizedes törtek ismertetéséből. 3. Elnöki megnyitó. 4. A gyakorlati tanítások meghíralása. 5. A mult gyűlés jegyzőkönyvének fölolvása és hitelesítése. 6. A központi és közgyűlési jegyzőkönyvek fölolvása. 7. Indítványok tárgyalása. 8. Pénztársárgulat és tagdíjletetés. 9. A tavaszi gyűlés helyének meghatározása. Sójtör, 1900 október 26-án. *Kilár Károly*, elnök.

Meghívó. A szanyi esperesi kerület róm. kath. néptanító-egyesület 1900. évi november hó 5-én délelött 9 órákor Csornán, a róm. kath. fiúiskolában tartja rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Gyűlés előtt szentmise. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. A keresztény Magyarország kilencszázados jubileumának méltatása Püspök Mihály által. 4. A mult gyűlés jegyzőkönyvének fölolvása és hitelesítése. 5. Folyó ügyek, indítványok. Az *elnökség*.

Meghívó. A «Szombathely-egyházmezei róm. kath. tanító-egyesület» letenyei köre Magyarország kereszténysége 900 éves fennállásának emlékére Letenyén az iskola helyiségében folyó évi november hó 7-én délelött 10 órákor díszgyűlést, d. u. fél 3 órákor őszi rendes közgyűlést tart, este pedig fél 8 órákor az «Arany Bárány»-hoz emezett vendéglő nagytermében az «Országos Tanítók Háza» javára műkedvelő színelőadással egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez, melyre a kör tagjai s a tanúgy barátai a rendező-bizottság nevében is tisztelettel meghívotnak. Tót-Szerdahelyen, 1900 október hó 16-án. *Neupauer István*, körelnök.

Meghívó. A Munkács-egyházmezei gör. kath. tanító-egyesület huszti köre őszi közgyűlését november hó 16-án d. e. 9 órákor Izán a gör. kath. népiskolában tartja, melyre a kör tagjait, úgyszintén a tanúgy barátait tisztelettel meghívom. Huszt, 1900 október hó 29-én. *Szucs József*, körelnök.

IRODALOM.

Megjelent. *A magyar kath. népoktatásügy kilencszázados történetének áttekintése.* Irta és a II. orsz. kath. tanügyi kongresszuson fölolvasta *Ember Károly*. Lenyomtatva a Népevelőből. *Megrendelhető a Szent-István-Társulat ügyvétségében.* Budapest, Szentkirályi-utca 28. Bermetus széküldéssel ára 1 korona.

A Szent-István-Társulat kiadványai.

Karácsonyi pásztorjátékokat jókor kell beszerezni, hogy elég idő legyen betanításukra. A Szent-István-Társulatnak igen jó karácsonyi pásztorjátékai vannak, és pedig: A népiratkák 86. száma. Jézus születése. Mohl Adolftól. 5 kr. — A népiratkák 101. száma. Karácsonyi pásztorjáték. Batha Istvántól. 5 kr. — A népiratkák 123. száma. A bűn büntetése. Oppitz Sándortól. 4 kr. — A népiratkák 124. száma. A pogány megtérése. Oppitz Sándortól. 3 kr. — A népiratkák 139. száma. Békesség az embernek. Oppitz Sándortól. 4 kr. — Az ifjuság öröme II. kötetben: A betlehemi nyájörök. Karácsonyi pásztorjáték. Maszlaghy Ferencztől. — Az ifjuság öröme III. kötetben. Két karácsonyest. Szinnü. Maszlaghy Ferencztől. — Az ifjuság öröme V. kötetben. A megtalált bárány. Karácsonyi pásztorjáték. — A dús tartalmú ifjuság öröme egy-egy kötete egyszerűbb kötésben 80 kr., díszesebb kötésben 1 frt 20 kr. — Az ifjuság könyvében (ára díszes kötésben 1 frt). Egy karácsonyi. Drunólett. Horvát Lipóttól.

A kereszténységnek Magyarországon 900. esztendei jubileuma alkalmából melegen ajánljuk a Szent-István-Társulat imént megjelent következő kiadványait: *Gondolatok a századvégi hódolatnak és a magyar katolicizmus 900 éves jubileumának ünnepére.* Irta *Prohászka Ottokár*. Ára 1 korona 20 fillér. — *Emlékkönyvecske a keresztény Magyarország kilencszázados évfordulójára.* A katolikus fiú- és leányiskolák növendékei számára. Segédkönyvül az iskolai ünnepélyekhez, a hivatalos tárgyrend alapján Irta és szerkesztette *Ember Károly*, a Népevelő szerkesztője. Ára 20 fillér. — *Szent István első magyar király.* A kereszténységnek Magyarországon 900 esztendei jubileuma alkalmából. Irta *Kisfaludi Z. Lajos*. (Sok szép képpel.) Ára 32 fillér. — *A szent Jobb, vagy az első apostoli király szent jobb kezének története.* Irta *Cenner Lajos*. Ára 8 fillér. — *Nagygasszonyunk szűz Mária.* Ahitatos könyörgések gyűjteménye. Ára 8 fillér. — *A legméltóságosabb Öltáriszentség előtt egy imádságban eltöltött óra ötperczekre beosztva.* Ára 8 fillér. — *Jézus szentséges Szívének litániája.* Nemkülönbben hódoló, megkövető és följajuló imádságok Jézus szentséges Szívéhez. Ára 6 fillér. Mindeme könyvek megrendelhetők a Szent-István-Társulat könyvkiadóhivatalában. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

VEGYESEK.

A tanítók elismerése. A cseszneki és bakony-szombathelyi esperes-kerületek egyesült tanítói köre, 1900. év szeptember hó 13-án Csesznenen tartott díszgyűlésében *dr. Steinberger Ferencz kanonok urat*, mint az orsz. bizottság elnökét, Duászky indítványára a legnagyobb örömmel dísztagjává választotta.

Poéták a tanítóság ellen. Nagy türelmősséggel és sok önmérséklettel küzd Budapest székesfőváros tanítósága a magyar tanítói név tisztessége és becsülete érdekében azon illetlen támadásokkal szemben, melyeket egyik fővárosi politikai napilap két poeta munkatársa társadalmat és tanulóifjuságot demoralizáló paedagogiai elvtételeinek védelmében — üzletszerűen folytat. A magyar tanítók kaszinójának elsőnek igazgató-tanácsa, nov. 1-én meg rendkívüli közgyűlése foglalkozott a megtorlás módzataival. Az igazgatótanács nyilatkozatában erély és határozottság nyilvánul a végből, hogy a támadásokkal szemben a nagyközönség ítéletét a tanítóságnak biztossítsa. A rendkívüli közgyűlés meg a következő nyilatkozatot fogadta el: «Mig elégtételt nem kap a tanítóság, addig a kaszinóból tegyék ki az illető napilapot; továbbá hasson oda a tanítóság, hogy azzal a lappal minden szellemi és anyagi összeköttetést megszüntessen. Ugyancsak felszólítja a tanítóságot, hogy a szülőknel hassanak oda, hogy a Pesti Hírlapot ne jarassák, az illető hírlap millemiumi alapját pedig ne fogadja el egy tanító sem. Végül köszönjek meg a sajtónak és a sikra szállt tanítóknak a támogatást.»

A kath. tanügyi tanács gyűlése. Biztos forrásból vett értesülés szerint a kath. tanügyi tanács f. hó 12-én a Szent-István-Társulat kistermében gyűlést tart, melyben kiegészíti a kongresszustól nyert mandátum alapján az országos bizottságot és a tanügyi tanácsot, intézkedik a kongresszus határozatainak végrehajtása tárgyában, megalkotja és összehívja a hitoktatási szakosztályt. A tanács ezen ülésében Mócsy Antal elhunyt tanfőúr által emlékbeszédet tart *Dreisziger Ferencz* tanár, a

bizottság titkára. — Másnap a hitoktatási osztály tartótt: többrendbeli tétel megvitatása végett.

A gyulai árvaház jubileuma A Weinekheim Erzsébet grófné, született Wenckheim Krisztina grófnő által alapított gyulai árvaház október 20-án ünnepelte meg fennállásának negyedszázados fordulóját. Az ünnep magyaránnyá nőtte ki magát és a jótékony grófnét lelkesen ünnepelték. A kormányt az ünnepen Lukács György főispán képviselte, a ki Wlassics Gyula miniszter nevében szép beszédet intézett a grófnéhoz s átadta neki a miniszter köszönő levelét. Majd üdvözölték a grófnét Bekes vármegye, Gyula város, a négyesületek képviselői; a kegyurasági papság s az árvaház növénydekei. Az ünnepet az árvaház kibővített kápolnájának felszentelése előzte meg, a mit Gróf Ferencz prépost végzett nagy segédlettel.

Egyházmegyei tanítók szövetsége. A Győr egyházmegyei katolikus tanító-egyesületek a múlt évben egyházmegyei szövetség létesítését határozták el. Az előkészítő-bizottság, melyet az egyesületek küldötteiből alakítottak, az előmunkálatokkal megbízott, már régebben elkészült a munkával s az alapszabály-tervezetet az egyházmegyei tanító-egyesületnek megküldötte megvitatás végett. Az egyesületek általában elfogadták a tervezetet s mint bennünket értesítenek, most már hamarosan létrejön a szövetség. Karácsony Imre dr. péteri esperes-plébános, mint az előkészítő-bizottság elnöke, legközelebb összehívja az egyesületek képviselőit.

Egy tanító jubileuma. A hála, tisztelet és szeretet megható módon nyilvánult Moson-Szolnokon Popp János római kath. főtanítóval szemben tanítói működésének 40. évfordulóján. A község lakói ünnepi díszben jelentek meg a szertartáson és azután a földszített tanteremben. Először az iskolásgyermekek meg a küldöttség által meghívott jubiláns ült. Megható volt a gyermeki szívek helynyilvánítása, kik a maguk, a szülők és nagyszülők nevében mondtak köszönetet jó tanítójuknak az ő nemes fáradozásaiért. Ezután magas szárnyalású beszédet intézett Bot. Bobleter Ignác plébános úr a jubiláns-hoz az iskolaszék nevében, melyben különösen kiemelte az ünnepet fáradszóró szorgalmat és kötelességérzetét, követendő példának állítván őt kartársai elé. Szép beszédben üdvözölte még a község és tantestület egy-egy képviselője a jubiláns egy emberöltőnyi munkálkodását a tanítás terén. A megható ünnepély a «Himnusz» énekletével ért véget.

Iskolaszentelés. A väczi egyházmegyéhez tartozó Tapolca-Szeged községben szép, magasztos ünnepélyességgel szentelték föl november hó 23-án az új, római kath. népiskolát. A nagykötői kerület érdemdús esperese, dr. Kacaly Imre a helybeli plébános, Mócsa Imre segédkezesével végezte a felszentelési szertartást. Az egész község buzgó népe kereszt és lobogók elővitelével, az iskolás gyermekek az újonnan megválasztott tanító, Itkó Albert főügyelje alatt a mindenszentek litániáját énekelve vonultak a templomból körmenetileg a község központjában emelt szép, arányos iskolaépület elé. Az udvaron föllállított, oltárszerűen díszített emelvényénél, a szenteléshez előírt imák s könyörgések vegeztével, a kerületi esperes a néphez szívből szóló tanulságos beszédet intézett. Méltatta a hívek buzgóságát, hogy dozsára nagy szegénységűeknek, hitvallásos iskolával szolgálnak például a környékbeli községeknek, mutatván egyúttal azt is, milyennek kell lennie, egy a mostani kor követelményének teljesen megfelelő iskolaépületnek. Különösen kiemelte Mócsa Imre plébános érdemét, ki minden látta, hogy hitközsége anyagi erői és hitele is már kilgytak és segélyért esdő kérelmeik meghallgatás nélkül, könyörölenül utasítottak vissza, sajátjából áldozott annyit, hogy lehetővé lett az iskola fölépítése, melyre, mint hitvallásos iskolára itt a szocializmus egyik főszárában, égető szükség van, hogy a hit és hazafiai nevelés egyik bástyája lehessen. Így is belső fölszerelés nélkül egy évig üresen állott ez iskola. Most azonban Isten segélyével hivatásának immár átadható. Intette a szülőket, hogy az iskolával szemben tartozó kötelességeiket, gyermekeik gondos nevelését hűer szí-

vükön hordozzák, mert csak így lesz elérhető, hogy e hitvallásos iskola föltett célját elérhesse. Végül kérte az ég Urát, áldja meg ez iskolát. Adja malasztját, hogy a gyermekek szíve minden mételeyező befolyás ellen itt biztos várat találjanak, hogy itt hitéhez hű, hazáját igazán szerető, Istennek, embernek egyaránt tetsző gyermekek neveltessenek. Ezután külön-külön minden egyes helyiséget megszentelt, ennek vegeztével ismét körmenetileg vonultak vissza a templomba. Könyves szemmel adtak hálát az ég Urának s hálás szívvel mondtak köszönetet az iskolaszék tagjai a szertartás befejezte után legtöbb jötevőjüknek, egyedüli segítőjüknek, Mócsa Imre plébánosuknak. Méltó, hogy e szép ünnepély emléket megtartsák szívükben mindnyájan, kik abban résztvettek.

Apáca-iskola Dunaföldvárott. Németh János, agárdi plébános egy terjedelmes házat és beltelket továbbá 20.000 forintnyi tőkét hagyott egy Dunaföldvárott apácák vezetése alatt álló leányiskola föllátására és föntartására. Hasonlóképen Blümelhuber Ferencz esztergomi kanonok 25.000 forint tett le az esztergomi főkapitánynál, hogy ennek kamatai is évenként adassanak ki szülővárosában, Dunaföldvárott fölláttatandó szerzetesnők vezetése alatt álló leányiskolának, azon kikötéssel, hogy ha 10 év alatt az iskola nem létesülne, az esztergomi főkapitán intézkedése alá jusson az az alapítványi összeg. Értesülésünk szerint még folyó évi szeptember hóban meg fog nyílni az iskola, de egyelőre még nem apácák vezetése alatt, mert a női szerzetek egyike sem képes ezidőszert szerzetesnőket küldeni.

Felelős szerkesztő: Ember Károly.

PÁLYÁZATOK.

Esztergom érseki megye.

A «Népnevelő» 42. számában közölt istvánfalvi kántortanítói, nemkülönbön ugyanott hirdettet vistuki osztálytanítói üresedésre vonatkozó pályázat, illetve választás határideje november 15-ig meghosszabbították (reggel Istvánfalu, délután Vistuka); azon megjegyzés hozzáadásával, hogy Istvánfalun a jelzett fujárandóság-ból tanterem is futandó, továbbá míg egyrészt minden előzetes korteskedés kizárva, másrészt a választásra való személyes megjelenés föltétlenül megkívántatik. Vistukon pedig, sikeres működés esetében a fizetésnek 800 koronára való kiegyezése, a következő tanévtől kezdve, biztos kiállításba helyeztetik. *Tanfolyagjelő esperes, Vistuka p. Báhony.* 870 1—1

Holics (Nyitra megye) tisztán kántori állomásra pályázat hirdettek. Javadalmazása: két szoba, konyha, kamara, fizetése készpénzben 204 frt. Fa, szántóföld, kékékből 96 frt. Stólajövedelme 500 frt. Kívántatik a tót nyelvnek tudása, orgona, énekbéli jártassága és a figurális miséknek vezetése. Személyének bemutatása szükséges. A folyamodványok november 20-ig a *holicsei római kath. plébániára* ezimezendők. 868 1—1

A **nyitrasárfői** római kath. kántortanítói állomás f. é. november 5-én választás útján fog betölteni. Pályázhatnak okleveles magyar és tót nyelven jártas kántortanítók személyesen. Javadalmazása: mint kántornak 2 hold 814 □ öl szántóföld, 125 □ öl káposztás elvezete: 16 úrméter tűzifa beszállítva; cirka 40 pozs. mérő rozs párbér ezimén; stóla, ostyasütés és alapítványok után 140 korona. Mint tanítónak 600 korona; korpótlék 100 korona. Lakása áll 2 szobából, van konyhája, kamrája, istállója és szép házikertje. *Iskolaszék.* 874 1—1

Páld (Hont megye) magyar kántortanítói állomásra f. é. november 19-én d. e. 10 órára pályázat hirdettek. Javadalmazása: 12 kat. hold 1483 □ öl. Munkaváltság 42 frt. Uradalomtól 5 öl fa. Hívektől 24 pm. gabona és 12 frt 60 kr. Községi malomból 4 pm. búza, 2 szekér széna. Ismétlősöktől 20 frt. Stóla 23 frt. A lakás áll: 2 szoba, konyha, kamra, pince, istálló és egyéb gazdasági épületekből. Folyamodványok az iskolaszékre címelve a *kisgyarmati plébániára* küldendők. 872 1—1

Egri érseki megye.

Jászberény r. t. városához tartozó **Alsó-Boldogháza** tanítói állásra (vasúti állomás) róm. kath. iskola tanítói állásra. Jövedelme: 1. 800 korona évi fizetés, havi előleges részletekben, Jászberény város közpénztarából 2. Körülbelül 60 korona beiratási díj növendékektől. 3. Egy szoba, konyha és kamrából álló tanítói lakás. Kötelessége: az iskolaszék által reábizott vegyes osztályok és a vasárnapi ismétlők oktatása. Pályázhatnak oklevéllel bíró róm. kath. tanítók, tanítónők és óvónők is. Föltszerelt kérvényeiket *ugos főt. Kóncz Menyhért* prépost esperes-plébános iskolaszéki elnökhöz Jászberénybe 1900 évi *november 8-ra* adják be. *Kertész Gusztáv*, iskolaszéki jegyző. 848 2—2

Csehü (Ilevesmegye) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Evi javadalma: 5 kat. hold 568 ööl szántóföld, melyet maga művel, 1241 ööl rét, parhéból 110—118 pár után páronként 1 véka kőszerszűz, fél véka zab és 20 kr.; 2 drb. jószágra nyári szabad legeltetés: stőlából 25—30 frt; különböző cizmeken 225 frt 20 kr.; új lakás, mely áll: 2 deszkás szobából, egy téglázott előszoba, konyha, kamra, istálló, külön sertésöl és 189 ööl házikerttel. Kellően felszerelt folyamodványok *november 15-ig a róm. kath. iskolaszékhez* (Csehü küldendők. 862 1—1

A „Nepnevelő” 38. számában foglalt pályázati hirdetés a borsodmegyei **negyesi** róm. kath. kántortanítói állásra megújították. A választás november 20-án leend; a kérvények *19-ig* fogadtatnak el. *Vöröss Antal*, plébános. 865 1—1

Győri püspöki megye.

Boldogasszonyba (Mosonmegye) róm. kath. tanítónő keresetlik. Fizetése: 700 korona, lakbér ezimén 90 kor. és kertiletmény 10 korona. Vagyis összesen 800 korona. Ezekon kívül még egy butorozott szoba az iskolaházban. Kötelessége: az egyik osztályt vezetni s az összes osztályok leány növendékeit heti 5 órában a női kezimunkára oktatni. Tannyelv: német-magyar. Pályázati kérvények a *róm. kath. iskolaszék* ezimére azonnal beküldendők. 873 1—1

Nyitrai püspöki megye.

Felsőmostenece főkegyházban katolikus tanítói állásra *november 6-ig* pályázat hirdették. Jövedelme: Az államtól 716 korona, a községtől 84 korona és szükséges bizifa. Lakás két szoba, konyha, kamra. Pályázhatnak nőtanítók is. Tannyelv tót-magyar. Az okmányok *Stelzer Géza plébánosra Pódszál* posta Pruzsina Trencsénmegye küldendők. 864 1—1

Havrelkai főközségben Rjecsnyezához tartozó egy okleveles tanítói állásra *november 15-iki* határidővel pályázat hirdették. Jövedelme állami segély és hitközségtől 800 korona. Roskoványsegély 80 korona; elegendő tűzifa, jakás.

Rjecsnyicza kántortanítói állásra szintén *október 30-iki* határidővel pályázat hirdették. Jövedelme különféle cizmeken 724 korona 40 fillér. Ahami segély 51 kor. tailetmény 80 korona, colleda 48 korona érteke. Azonkívül 7 hold szántóföld, konyhakert. Lakása két szoba, konyha, kamra, gazdasági épületek. — Mindket állásra okleveles tanítók, magyar-tót nyelvben jártasak pályázhatnak. Folyamodványok *november 15-ig* küldendők be. *Knoskó Nep. János*, iskolaszéki elnök. 875 1—1

Rozsnyói püspöki megye.

A **osomai** róm. kath. kántortanítói állásra *november 10-ig* pályázat hirdették. Jövedelme 498 korona államsegéllyel együtt 800 korona. Ugyanannyi nyugdíjleány. Korpótlék. Személyes megjelenés előnyére *Jr. Sötög* (Gömörmegye) u. p. Ajnácskó. *Gyöngyössi Endre*, plébános. 867 1—1

Székesfehérvári egyházmegye.

A **budakeszi-i** róm. kath. iskolánál íresedésben lévő osztálytanítói állomásra ezimel pályázat hirdették.

Fizetés: évi (800) nyolczszáz korona, (100) egyszáz kor. lakbér, négy köbméter fa (30) harmincz korona értékben és esetleges korpótlék. A kellően felszerelt kérvények folyó évi *nov. 14-ig* alulirothoz nyújtandók be. Megjegyeztetik, hogy a kántorságban jártasak előnyben részesülnek. Kelt Budakeszin, 1900 október 27-én. *Bulus Ferenc*, esperes-plébános, iskolaszéki elnök. 874 1—2

Szombathelyi egyházmegye.

Újhegyre (Vasm.) második tanító kerestetik. Fizetése: 720 korona és négy öl tüzelőfa. Tiszteletes szoba legszükségesebb butorzattal és konyha. — Tannyelv: magyar-német. Tanítónők is pályázhatnak *november 10-ig*. *Strasser József* h. pléb. iskolaszéki elnök. U. p. Pusztaszent-Mihály. 860 2—2

Váczi egyházmegye.

Derekegyháza uradalmi községben, tompaháti majorban róm. kath. tanítói állomásra *november 19-ig* pályázat nyitattik. Javadalmazása: 3 szoba mellékhelyiségekkel. Körülbelül 2 hold kert, 864 korona készpénz, 1 r. búza 2 mtrm., II. r. búza 9 mtrm., árpa 6 mtrm., 6-bor 160 liter, 2 hold szántott tengeri föld, 1 drb. sovány süldő, szabad tüzelés. Ezen kívül 2 drb. tehéntartás, télen szalmán, nyári legeltetés 2 drb. borjú, 1 drb. öreg sertés, 1 drb. süldő, 2 malacz. Szünidő alatt esetleg cseplési fölügyeletért külön díjat élvez. Kellőleg felszerelt kérvények gróf Károlyi László méltóságához ezimze alulirothoz küldendők. Derekegyháza u. p. *Szentcs. Bajcsy Gábor*, lelkész. 849 2—3

Veszprémi egyházmegye.

Cserénfa községben róm. kath. kántortanítói állomásra *november 13-ára* pályázat hirdették. Javadalma 70 s kat. hold szántó, 523 öl kert és kenderföld. A község három holdat őszi, hármat tavaszi alá teljesen megmunkál. Féltelek után legeltetési jog 5 öl hasabfa. 28 méro vegyes gabona. 34 korona lélekpénz. Tandij tanulótól 127 korona, községtől 126 korona. Stóla 16 korona, 2 koesi széna. A lakás 2 szoba, konyha, kamra, pincze, istálló s felszerből áll. Pályázók folyamodásaikat *Somogy-Szent-Balázsr* az *iskolaszék elnöke*hez intézzék. Személyes megjelenés kívántatik. 861 1—1

Bodrog hitközség (Somogy megye) *november 20-ára* pályázatot hirdet. Jövedelme: Készpénz 496 államsegély, egyéb 156 korona. Föld 9½ hold: kat. becslés szerint 56'08, hitközség bérbe venné 120 koronáért. Gabona értéke 68'68 korona. Harangoztatásért egy öl fa és szemes tengeri 40 korona. Iskolafütesért 40 korona. Kertjövdelem 7'32 korona. Összesen 888 korona, ebből tanítói 844 korona. Egy szobás lakás, konyha, istálló, pajta. Kérvények *plébánusi-hírcet*alhoz Hetesre küldendők másolatban. 869 1—1

Ajánlás. Róm. kath. II. évet végzett, 7 éve működő tanítójelölt állást keres. Megkeresések *«Tanító»* ezimén Csákyánba posta Nemesvid kéretnek. 863 1—1

ZENEMŰVEK.

1. Orgonára és Harmoniumra: **Bach**: Könnyű praludiumok és fapák. 60 kr. — **Hesse**: Könnyű praludiumok. 60 kr. **Praludium-album** (100 mű) 60 kr. — **Mendelssohn**: Összes org. művei 1 frt. — **Körner**: Gyakorlati orgonasz. (646 szerz.) 1 frt 80 kr. — **Nemesovits**: Gyakorlati orgonasz. (152 művel) 1 frt 80 kr. — **Wolckmár**: 6 nagy ünnepi pralud. 60 kr. — **Rinck**: Gyak. orgonaiskola. (VI kötet egyben) 1 frt 80 kr. — **Fuga-album**: 90 kr. — **II. Köhler**: Zongoraiskola (teljes) 1 frt 80. — **Wannaus**: Harmoniumiskola 90 kr. — **Hohmann**: Hegedűiskola (teljes) 1 frt 20 kr. — **Magyar dalalbum**: (200 dal) zong. 2 köze. 1 frt 20.

„Hirdető Szalon” — kiadóhivatala — Budapest, I. ker., Fehérvári-út 40. 876. 1—1

SZOLCSÁNYI GYULA könyvkereskedőnél.
Eger (Hevesén megjelent és megrendelhető):

Rovatozott Részletes Tanítástervek

az egy, két, három és négy terembe osztott rom. kath. népiskolák részére.

Írta **RÓVÓ LAJOS.**

A jól áttekinthető, szép kiállítású és tanulmány-olcsóságú munka és nagy megvédet oldaltól terjed és tartalmazza az órák I., az órák II., az egyesített I—II., II—III., IV—VI., III—VI. és I—VI. osztályok letelek részletezett tanítási tervét, valamint az osztályban iskola letelekrendjét. Minden kath. tanítóra nevezve nélkülözhetetlen.

1 korona 10 fillér beküldése esetén bérmentve küldetik meg.

Megrendelhető a **Szent-István-Társulat** könyv-kiadóhivatalában is (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28.).

MEGVÉTELRE KERESÉK

jutányos árban egy elég jó karban levő

HARMONIUMOT.

Bodnár Alajos tanító, Szatmár.

Orgona-építési műintézet.

RIEGER TESTVÉREK

Budapest, Garay-utca 48.

Rieger Testvérek Jägerndorfi (Osztr.-Szil.) es. és kir. udvari orgona-gyárának fiókja. Legolcsóbb árakon kiváló orgonákat szállítanak.

A cég 25 évi fennállása óta

700-on felül új orgonát

épített, melyek közül 255 esik Magyarországra, a többiit Norvégiába, Németországba, Romániába, Orosz-, Olasz- és Törökországba szállították.

Orgona-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

RIEGER ISTVÁN

Orgona- és harmonium-
készítő műhelye

Egerben. Felnémet-utca 8. sz.

Ajánlkozik mindenemű templom, orgona, és harmonium készítésére. — Régi orgona átalakítás, javítás, tisztítás és hangolás, a legújatípusú árban elfogadottak és jól-állás mellett elkészíttethetők.

Előfizetési felhívás.

levő és folyó évi december hó folyamán megjelenő kiadványomat:

A kath. egyház magyar énekeinek gyöngyei.

Válogatott szent énekek az év ünnepeire (Advent, karácsony, húsvét, úrnap, Mária-ünnep, Tantum-ergo, haletias ének stb.) Minden ének négyszólamban orgonára van alkalmazva, könnyen játszható, de zamatos letélen. Néhány ének ezenkívül még külön kettős éneklangra is alkalmazva van. Ez énekek mind püspöki jóváhagyásban részesültek, s a Tárkányi és más hasonló énektárakban nem találhatók. A díszes nyomásban megjelenő kiadvány ára szövegestől **4 korona**, mely összeg előleges beküldése esetén a mű bérmentve küldetik meg. Az előfizetések aluhrthoz küldendők.

Régebbi kiadványaimból is kaphatók még a következők:

1. Két adventi offertorium és egy praeludium 40 fill.	3. Mária-offertorium és egy praeludium ... 30 fill.
2. Földeti Tantum-ergo és ünnepi nagy praeludium ... 50 fill.	4. Ünnepi miseének változó dallamokkal ... 50 fill.
	5. Szentség-offertorium és egy praeludium ... 30 fill.

Mindannyi négyszólamban orgonára van alkalmazva. **Két korona** előleges beküldése esetén mindannyi bérmentve megküldetik. Temetőkönyvem utolsó példányig elfogyott. Ez most egyelőre nem kapható.

Vasvár, 1900. október hó.

Barabás István.

806 1-1

Stephaneum nyomása. Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28a.